

Datum

2023-08-04

Vår referens

Henrik Nilsson

Näringslivsutvecklare

henrik.nilsson@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Motion av Malin Ahlström (M) och Amanda Traneborn (M) om körkortsundervisning på fler gymnasiala yrkesprogram STK-2022-1398

Sammanfattning

Malin Ahlström (M) föreslår i en motion att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att undersöka vilka gymnasiala yrkesprogram som kan utökas med körkortsutbildning, i syfte att öka anställningsbarheten bland nyutexaminerade elever. I motionen föreslås även att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att undersöka om en implementering av utökande av gymnasiala yrkesprogram kan ske på ett kostnadseffektivt sätt samt att ta fram hur man säkerställer att tillgång till körkortsutbildning kopplas till godkända studieresultat och fullständig examen.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden anser i sitt yttrande att samtliga yrkanden i motionen ska anses besvarade, med hänvisning till det uppdrag som åligger gymnasieskolan enligt skollag och tillämpliga föreskrifter samt pågående arbete inom nämndens verksamhet. Nämnden har vidare beslutat att kommunstyrelsen rekommenderar kommunfullmäktige att ge gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att införa ett pilotprojekt där en avgiftsfri körkortsutbildning ska ingå i själva utbildningen på ett av nämnden ansett lämpat gymnasialt yrkesprogram. Stadskontoret instämmer i gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden yttrande och föreslår därför att motionen ska anses besvarad. Vidare föreslås att kommunfullmäktige inte prövar gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden rekommendation att ge nämnden i uppdrag att genomföra ett pilotprojekt där en avgiftsfri körkortsutbildning ska ingå i själva utbildningen på ett av nämnden ansett lämpat gymnasialt yrkesprogram, då nämnden själv har möjlighet att besluta detta.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige anser Malin Ahlströms (M) motion om körkortsundervisning på fler gymnasiala yrkesprogram besvarad med hänvisning till vad som framförs i ärendet.
2. Kommunfullmäktige prövar inte gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens rekommendation att ge nämnden i uppdrag att genomföra ett pilotprojekt där en avgiftsfri körkortsutbildning ska ingå i själva utbildningen på ett av nämnden ansett lämpat gymnasialt yrkesprogram, då nämnden själv har möjlighet att besluta detta.

Beslutsunderlag

- Motion av Malin Ahlström (M) om körkortsundervisning på fler gymnasiala yrkesprogram
- Remissvar från gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden gällande motion av Malin Ahlström (M) om körkortsundervisning på fler gymnasiala yrkesprogram
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslut 230331 § 57 med Särskilt yttrande (SD)
- Tjänsteskrivelse KSAU 230807 Motion av Malin Ahlström (M) om körkortsundervisning på fler gymnasiala yrkesprogram

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-08-07

Kommunstyrelsen 2023-08-16

Kommunfullmäktige 2023-08-31

Beslutet skickas till

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Malin Ahlström (M)

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Malin Ahlström (M) föreslår i en motion att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att undersöka vilka gymnasiala yrkesprogram som kan utökas med körkortsutbildning, i syfte att öka anställningsbarheten bland nyutexaminerade elever. I motionen föreslås även att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att undersöka om en implementering av utökande av gymnasiala yrkesprogram kan ske på ett kostnadseffektivt sätt samt att ta fram hur man säkerställer att tillgång till körkortsutbildning kopplas till godkända studieresultat och fullständig examen.

Motionären hänvisar till SCB:s Arbetskraftsbarometer och poängterar att det råder brist på arbetskraft med yrkesutbildning inom en rad yrken och att det inom dessa yrken finns även krav på B-körkort. Enligt Svenskt Näringsliv kräver 60% av arbetsgivarna B-körkort. Vidare beskrivs i motionen hur körkort är en ekonomisk fråga och att många unga i Malmö inte har råd att ta körkort, eller behöver arbeta för att få råd, samtidigt som det är svårt att få anställning utan körkort.

Motionen har remitterats till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden som inkommit med yttrande. (SD) har gjort ett särskilt yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande

”Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden anser att intentionerna med motionen är goda och instämmer i att körkort är en ekonomisk fråga för många ungdomar samtidigt som det i flera branscher finns krav på körkort för olika anställningar. Förarutbildningen i gymnasieskolan är styrd av Skolverkets ämnen och kurser och det är endast vissa ämnen och kurser som ligger till grund för förarutbildning. I enlighet med regelverket finns därför endast möjlighet till körkortsbehörighet på fordons- och transportprogrammet på Agnesfrids gymnasium. Motionens förslag om att införa möjlighet för elever att få körkortsbehörigheter på de i motionen nämnda program inom ramen för utbildningen är således inte möjligt.

Gällande regelverk

Förarutbildningen i gymnasieskolan är bland annat styrd av Skolverkets ämnen och kurser och det är endast vissa ämnen och kurser som ligger till grund för förarutbildning. Endast inom följande tre nationella program får förarutbildning erbjudas:

- Fordons- och transportprogrammet, inriktning transport
- Bygg- och anläggningsprogrammet, inriktning anläggningsfordon (endast körkortsbekvärlighet B)
- Naturbruksprogrammet (endast traktorkort)

Med förarutbildning avses i Skolverket och Transportstyrelsens regelverk främst traktorkortsutbildning, körkortsutbildning och utbildning för yrkesförarkompetens. Egna eller lokala kurser i trafik kunskap eller liknande inom gymnasieskolans nationella program är inte tillåtet.

I gymnasieskolan finns examensmål som regeringen har fastställt för de olika programmen. I Skolverkets uppdrag ingår det bland annat att med ämnen och kurser ange vad som ska ingå i elevens utbildning och som i sin tur ska leda till att eleverna når examensmålet.

I Skolverkets och Transportstyrelsens stödmaterial ”Förarutbildning inom gymnasieutbildning och kommunal vuxenutbildning” (version 4) står skrivet att när det gäller förarutbildning inom gymnasieskolan har regeringen (dåvarande utbildningsminister Jan Björklund) tydliggjort att körkortsutbildning inte är det primära uppdraget för gymnasieskolan. Med andra ord är det endast elever som har ett tydligt behov av traktorkort eller körkort och yrkeskompetensbevis för sin framtida yrkesroll som har möjlighet att tillgodogöra sig dessa kunskaper och färdigheter inom gymnasieskolan.

En del i Skolverkets arbete är att ta fram ämnesplaner innehållande en eller flera kurser. Skolverket har i samråd med Transportstyrelsen tagit fram ämnesplaner som berör förarutbildning inom gymnasieskolan. Syftet med detta är att förarutbildningen ska integreras i kurserna med ett yrkesmässigt perspektiv och att all förarutbildning sker med fokus på elevens framtida yrkesutgång.

Förutsättningen för övningskörning inom ramen för utbildningen är att eleven är behörig och antagen till ett program med inriktning som innefattas av regler för körkortsbekvärligheter och läser de kurser som utbildningen omfattar samt har ett körkortstillstånd.

Körkortsbekvärligheter inom nämndens verksamheter

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden erbjuder idag elever körkortsbekvärligheter inom gymnasieskolans fordons- och transportprogram, inriktning transport på Agnesfrids gymnasium i enlighet med utbildningens mål och de krav som ställs på körkortsbekvärlighet. Kunskapsmålen för olika körkortsbekvärligheter är integrerade i ämnen och kurser enligt gällande regelverk. För elever som studerar på ovan inriktning finns lokalt anställda förarprövare som efter avslutad utbildning examinerar eleverna och skriver ut körkort med körkortsbekvärlighet CE respektive D samt Yrkeskompetensbevis för gods respektive för persontransporter (YKB-intyg).

Kommunikationsinsatser för att öka attraktiviteten för yrkesprogram

Under 2022 har samarbetet med grundskoleförvaltningens studie- och yrkesvägledare stärkts genom bland annat inrättandet av en samordnande funktion i respektive förvaltning samt genom utveckling av kommunikationsarbetet som riktas mot grundskolornas studie- och yrkesvägledare.

Nämnden har vidare haft ett kommunikationsfokus avseende yrkesprogram i syfte att öka målgruppernas förståelse för yrkesprogrammets möjligheter till såväl etablering på arbetsmarknaden som till vidare studier. Under 2023 fortsätter arbetet med att målgruppsanpassa kommunikationen för gymnasieskolan genom att exempelvis koppla kommunikationskoncepten till yrkesutbildningar som syftar till att synliggöra studier som leder till anställningsbarhet.

Ekonomiska förutsättningar

För kommunen finns alternativ att bekosta körkort utöver utbildningen för elever på yrkesprogram. Skulle samtliga yrkesutbildningar bekosta körkort till sina elever kostar det mellan 12 000 kronor och 15 600 kronor per elev beroende på hur många körlektioner som ingår. Malmö stad har cirka 1 215 elever som går i yrkesprogram i kommunal verksamhet och cirka 1 180 elever i fristående skolor. Kostnader för samtliga elever uppskattas till mellan 23 mkr och 37,5 mkr beroende på antalet körlektioner. Se bilaga 1 för detaljerad uträkning.

Dessa medel är inte möjliga att finansiera ur nämndens kommunbidrag varpå förutsättningen för en sådan satsning för en sådan satsning skulle behöva innebära en tillskjutning av medel från kommunstyrelsen.

Ungefär hälften av eleverna som är inskrivna i en gymnasieskola i Malmö och som har Malmö som hemkommun går i en kommunal skola. Det innebär att medel för att bekosta körkort på ovan nämnda utbildningar i Malmös kommunala gymnasieskolor ej kan säkerställas för motsvarande ändamål gällande elever i fristående gymnasieskolor, så kallade fria nyttigheter (där en kommun inte får styra över hur mycket av de fristående huvudmännens resurser som ska användas för ett visst ändamål).

Med hänvisning till det uppdrag som åligger gymnasieskolan enligt skollag och läroplan samt den redovisning i ärendet som beskrivits ovan anser nämnden att motionens yrkanden ska anses besvarade.”

Nämnden har bifallit förvaltningens förslag till beslut med tillägget att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslår kommunstyrelsen att rekommendera kommunfullmäktige att ge gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att införa ett pilotprojekt där en avgiftsfri körkortsutbildning ska ingå i själva utbildningen på ett av nämnden ansett lämpat gymnasialt yrkesprogram.

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret instämmer i att det är viktigt att tillse att elever i yrkesprogram rustas med tillhöriga formella kompetenser (bland annat körkortsbehörighet) för att komma in på arbetsmarknaden så snart som möjligt, inte minst inom de yrken där det råder brist på arbetskraft. Detta är viktigt utifrån ett näringslivsperspektiv, för att stadens företag ska kunna fortsätta växa behövs god kompetensförsörjning av yrkesutbildade som går hela vägen till ett arbete. Prognoser visar på att det kommer finnas ett fortsatt gap mellan utbud och efterfrågan i de yrken som nämns i motionen om inget görs. Frågan är även av vikt ur ett arbetsmarknadsperspektiv – elever som har genomgått yrkesutbildning, gymnasial- eller YH, har goda chanser på arbetsmarknaden. Om fler av dessa hade B-körkort så hade fler malmöbor kommit i arbete.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden redogör dock i sitt yttrande för vad som görs idag i Malmö stad och hur förslagen i motionen inte kan genomföras på grund av nationella regelverk från Skolverket. I yttrandet beskrivs också hur en kommunal satsning på körkortsutbildning i en-

lighet med motionen skulle vara väldigt kostsam och samtidigt svår att implementera även på friskolor där ungefär hälften av eleverna går. Däremot delar stadskontoret uppfattningen att frågan kan hanteras på det sätt som beskrivs i tilläggsyrkandet, att möjligheterna utreds vidare i ett pilotprojekt som gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden utformar. Nämnden har redogjort för hur utformande av pilotprojektet kan göras på ett sätt som är förenligt med ovan nämnda regelverk.

Stadskontoret har varit i kontakt med gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen för förtydligande avseende nämndens beslut om att ändå vilja genomföra ett projekt avseende körkortsutbildning. Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen förtydligar att piloten är tänkt att riktas mot det individuella programmet med inriktning larm och säkerhet som öppnar, för första gången, till hösten på Agnesfrids gymnasium. Det finns ännu inte elever på detta program då det är en helt ny inriktning, varken i fristående regi eller i kommunal regi. Programmet bedöms vidare ha en sådan inriktning där det kommer krävas körkort för att få arbete och körkortsutbildning kan göra programmet mer attraktivt. Stadskontoret bedömer att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i och med sitt beslut gjort bedömningen att ett försök med körkortsutbildning kan genomföras i enlighet med intentionen i lagstiftningen.

Stadskontoret instämmer i gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden yttrande och föreslår därför att motionen ska anses besvarad. När det gäller nämndens rekommendation att kommunfullmäktige bör ge nämnden i uppdrag att införa ett pilotprojekt där en avgiftsfri körkortsutbildning ska ingå i själva utbildningen på ett av nämnden ansett lämpat gymnasialt yrkesprogram är det stadskontorets uppfattning att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden själv har möjlighet att ge sin förvaltning ett sådant uppdrag. Därför krävs inget särskilt beslut av kommunfullmäktige i denna del.

Ansvariga

Micael Nord Näringslivsdirektör

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör